

*Литвиненко І.С.,
к. пс.н., доцент кафедри психології
Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського*

*Хотєнов І.М.,
аспірант кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
Херсонського державного університету*

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема особистішого розвитку студентів, зокрема, психологів, на яких щороку зростає формування їхньої готовності до майбутньої професії - центральна проблема теорії і практики діяльності сучасного вищого навчального закладу. Це пов'язано із зміною стратегій, моделей, змісту навчання. Нині гостро відчувається необхідність у професіоналах вищого рівня, які відповідають вимогам сучасності, здатних ефективно діяти в кризовому, динамічному сучасному соціумі.

Вищезазначеним пояснюється посилена увага вчених, практиків до питань професіоналізації особистості.

Професіоналізація - процес професійного становлення особистості і представляє собою тривалий багаторівневий відповідальний період в житті людини.

Професіоналізація починається з вибору сфери діяльності (вибір життєвого шляху), пошуку місця в соціальному середовищі.

З цих позицій, студентський вік, згідно вікової періодизації, посідає важливе місце в професійному становленні особистості, розкритті та реалізації своїх потенційних можливостей. Студентський вік відрізняється високою сензитивністю, динамічністю усіх функцій, що сприяє інтенсивному інтелектуальному розвитку, досягненню значимих результатів у професіоналізації в умовах закладу вищої освіти.

Початком професіоналізації є становлення студентської ідентичності, яка впливає на подальше формування Я-концепції, перебудову ціннісно-орієнтованої, мотиваційної сфер особистості. Для успішної професіоналізації особистості недостатньо ідентифікації з роллю студента, необхідна ідентифікація студента, як майбутнього фахівця, з майбутньою професією. Професійна ідентичність - єдність представлень про себе, емоційних стосунків свідомої активності, на основі яких формується представлення про себе як про майбутнього фахівця. Все це знаходиться у тісному зв'язку з мотивацією навчальної діяльності, яка спрямована на усвідомлення студентами-психологами необхідності оволодіння конкретними компетенціями [1].

В процесі професійного розвитку в умовах закладу вищої освіти відбувається формування професійної самосвідомості особистості студента, яка включає компонент когнітивний, афективний, регулятивний. В процесі навчання, яке включає і волонтерську діяльність, вже з першого курсу, яка допомагає «зануритися» в особливості багатьох соціальних практик (освітня, медицина, право, армія, спорт тощо) які стануть в майбутньому місцем роботи (якісне самовизначення), кожний студент починає усвідомлювати себе якості суб'єкта майбутньої професійної діяльності, вибудовувати перспективу свого професійного саморозвитку.

Студент, який є суб'єктом своєї навчальної діяльності, охоплений навчальним та поза навчальним часом (додатковий потужний ресурс навчального аудиторного процесу), починає усвідомлювати свої особистісні властивості, якості та їх відповідність еталону професійної діяльності. Саме це є основою ідентифікації з обраною професією. Процесу професіоналізації сприяють різні форми навчальної роботи із студентами з розвитку їхньої професійної компетентності. Навчання у закладі вищої освіти - складний, відповідальним період професіоналізації, процес входження в професію [2].

Важливою психолого-педагогічною умовою формування компетентного фахівця є врахування в цьому процесі принципу зворотного зв'язку. Реалізація цього принципу здійснюється у процесах комунікації (діалогу), навчальної діяльності студентів.

Важливим чинником, який сприяє особистісному розвитку, ефективної навчальної діяльності є мотив досягнення. Студенти, які орієнтовані на саморозвиток, успіх, завжди активні, ініціативні, планують свої ближчі, далекі цілі, професійне кар'єрне зростання.

Література

1. В. Л. Зливкова. Становлення ідентичності фахівця: [монографія] / за ред. В. Л. Зливкова. - К. : Імекс-ЛТД, 2014. - 260 с.
2. Фурман А. В., Гуменюк О. С. Психологія Я - концепції: [Навчальний посібник] / А.В. Фурман, О.С. Гуменюк. - Львів : Новий Світ, 2006. -306 с.